

Isidori Rutheni Cardinalis Sabinensis Episcopi, Epistola de Constantinopolitanae Urbis expugnatione. Basil. 1556.

Leonardi Chiensis, Mitylenaei Archiepiscopi historia de urbis Constantinopoleos jactura captivitateque. Basil. 1562.

Οἱ προσθετοὶ τὰς ἐν τῷ Münsch' at üi Salatein παρὰ Φεριδούν βεῖ. Ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1264 (1848) περιεχομένης ἐπιστολᾶς τοῦ Σουλτάνου Μωάμεθ, ἐν αἷς ὁμοίως παρατηροῦνται ἔχνη τινὰ μαρτυροῦντι τὴν μεταγενεστέραν αὐτῶν σύνταξιν.

II. Σύγχρονοι Ιστοριογράφοι.

Δούκα ἱστορία Βυζαντινῆ. Ἐν Βόνῃ 1834.

Λαονίκου Χαλκοκονδύλου Τουρκικὴ ἱστορία. Ἐν Βασιλ. 1562.

Ἐκ τούτων ὀδηγούμενος ἐξηρένησα συστηματικῶς πάντα τὰ ἀφαιρῶντα τὴν ἐργασίαν ταύτην, καταμετρῶν διὰ τοῦ διαβήτου καὶ τοῦ πύργου τὰ τε τείχη καὶ τοὺς πύργους, ἀντιγράφων τὰς ἐπιγραφὰς ἐξετάζων ἀκριβῶς πᾶσαν ἀξίαν λόγου κατεδάξιον ἢ ἀνακαίνισιν τῶν οἰκοδομῶν, ἰχνογράφων τὰ σημαντικώτερα μέρη, καὶ τέλος συλλέγων τὰς ἐγγυρίους παραδόσεις αἵτινες παρέσχον μοι πολλὰς χρήσιμους πληροφορίες. Κατὰ τὰς ἐκδρομὰς μου συνώδευμην ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον παρὰ τοῦ Διδ. Κ. Δελιέρ, διευθυντοῦ τοῦ ἐν Σταυροδρομίῳ Αὐστριακοῦ σχολείου, μεθ' οὗ ἐξήλεγχον ἐπιτοπίως καὶ αὐθαρή τὰς ἀντιφατικὰς γνώμας.

Πρὸς τούτοις συνεβουλεύθη ἐπιμελῶς τὰ προδημοσιευθέντα, ἤτοι τὴν Histoire du Bas-Empire par Le Beau, revue entièrement, corrigée et augmentée par M. de Saint-Martin et continuée par M. Brosset, Tome XXI. Paris 1836.

Geschichte des osmanischen Reiches durch Joseph von Hammer 4. Band Pesth 1827. — J. W. Zinkeisen Geschichte des osmanischen Reiches in Europa I Theil Hamburg 1840. — Cheirullah Effendi: Dewletü Aliüi Osmanî Tarîhi (ἱστορία τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους). Ἐν Κωνσταντ. 1274 ἡγεῖρας (1855), καὶ ὁσάκις εἰμι διαφόρου γνώμης αἰτιολογῶ τούτο ἐν ταῖς ὑποσημειώσεσιν.

Ἀποχωρίσας ἐκ τῆς παρούσης συγγραφῆς πᾶν τὸ ἀπίθκον καὶ μυθικὸν μᾶλλον, ἐνόμισα οὐχὶ πάντη ἀλυσιτελέες νὰ συλλέξω ταῦτα εἰς ἰδιαίτερον παράρτημα, εἰς ὃ συνήψα κατὰ λέξιν μετάφρασιν τῆς Τουρκικῆς βίβλου τῆς ἐπιγραφομένης « Tarîh Mün-techehatü Evlia Tschelbi », καὶ περιεχούσης τοιαύτου εἶδους διηγήματα.

(Ἔπεται συνέχεια.)

II ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΡΩΣΣΙΑ.

—ooo—

(Τὰς 13ῃ φυλλῶδ. 216, 217, 218.)

Κληρονόμος τοῦ αὐτοκρατορικοῦ θρόνου τῆς Ρωσ-

σίας εἶναι ὁ μέγας Δούξ Ἀλέξανδρος. « Τοῦ βλέμματός του ἡ ἔμφρασις εἶνε ἡ καλοκάγαθία, εἶπον οἱ πλησιέστερον ἐξετάσαντες αὐτὸν πρὸ δώδεκα σχεδὸν ἐτῶν τὸ βᾶδιμά του χάριεν, ἐλαφρὸν καὶ εὐγενές· εἶναι ἀληθῆς πρίγκηψ. Ἄν αὐτὸς βασιλεύσῃ οἱ λαοὶ θέλουσιν ὑπακούει ἐλγυόμενοι ὑπὸ μόνων τῶν θεληγῆτρων καὶ τῆς χάριτος αὐτοῦ ἐκτὸς μόνον ἐάν αἱ ἀνάγκαι τὰς ὁποίας συνεπάγει ἡ θέσις τοῦ αὐτοκράτορος ἐν Ρωσσίᾳ μεταβάλλωσι τὴν φύσιν ὅταν μεταβληθῇ καὶ ἡ θέσις αὐτοῦ. »

Ποίαν κρίσιν δυνάμεθα ἀράγε νὰ ἐκφέρωμεν σήμερον περὶ τῆς πρὸ ἰκανῶν χρόνων σχεδιογραφηθείσης ταύτης εἰκόνας ὅτι καὶ σήμερον εἶναι ἀκριβεστάτη· ὅτι ὁ μέγας Δούξ Ἀλέξανδρος καὶ τριάκοντα τεσσάρων ὡν ἐτῶν εἶνε ὁ αὐτὸς αἶος ἦτον εἰκοσαετής. Τὸ σῶμα, καὶ τοι ἀναπτυχθέν καὶ ἀνδρωθέν, οὐδόλως ἐμετρίασε τὸ θέλητρον τῆς συμπεριφορᾶς. Καὶ ἔχει μὲν τὸ ἦθος μεγαλοπρεπέστερον καὶ ἀριπρεπέστερον, ἀλλὰ καὶ πάλιν συνεκφαίνεται ἐμφυτος γλυκύτης, ἀείποτε ἀναλλοίωτος. Τὸν εἶδον πολλάκις καὶ εἰς τὴν Ρωσσίαν, τὸν εἶδον καὶ εἰς τὴν Φινλανδίαν· καὶ πάντοτε ἡ ὄψις του μοι ἐπροξένησεν αἰσίαν ἐντύπωσιν. Τὸ ἐπικρατέστερον φυσικὸν αὐτοῦ δώρημα εἶνε ἡ περὶ τὸ ὀμιλεῖν εὐστοχία· δὲν λέγω τὴν εὐστοχίαν ἐκείνην ἣτις εἶναι καρπὸς κρυφνοίας, ἀλλὰ τὴν ἐμφυτον, τὴν οὖσαν ἀπάρροιαν ψυχῆς ὠραιίας καὶ ἀγγινῶου, εὐρισκούσης ἐν οἰκίῳ τάπῃ τὸν ἀρμόδιον λόγον, τὸν εἰσδύοντα εἰς τῆς καρδίας τὰ ἐνδόμυχα. Εἶπόν τινες, τὸ γνωρίζω, ὅτι προτερήματα τοσοῦτον ἀδρᾶ ἀπείργουσι παρὰ τῷ μεγάλῳ Δουκὶ τὰ ἀνδρικὸν τοῦ χαρακτῆρος· οὐδὲν ὅμως ψευδέστερον. Ὁ αὐτοκράτωρ Νικόλαος, ὅστις γνωρίζει ἐξ ἑαυτοῦ τί ἐστὶν ἀνδρικός χαρακτήρ, φαίνεται ἐκ τοῦ τρόπου δι' οὗ φέρεται πρὸς τὸν υἱὸν του, πόσον εἶνε βέβαιος ὅτι εἰς αὐτὸν εὐρίσκει, κατὰ τοῦτο, ἄλλον ἑαυτόν.

Ἄλλ' ὁ μέγας Δούξ Ἀλέξανδρος ἔχει ἀδελφόν· ἀληθεύει ἀράγε ὅτι ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ εἶναι τὸ ἀντίθετον αὐτοῦ; Πολλοὶ δὲν συμπερίζονται τὸ φρόνημα ταῦτο. Οἱ ἀδελφοί, φίλοι τοὺς ὁποίους δίδει ἡ φύσις, πολλάκις, καὶ ἂν ὀλίγον ὀμοιάζωσι πρὸς ἀλλήλους, εἰς πολλὰ ὅμως ὁμοφρονοῦσι πλησίον τοῦ θρόνου. Παρατηρήσατε εἰς τὴν Γαλλίαν ὁμοιάζε πρὸς τὸν Λουδοβικὸν II', μικρὸν μὲν τὸ πνεῦμα, ἀτρόμητον δὲ τὴν καρδίαν, ὁ ἀδελφὸς του Γάστον, ὅστις παρήτει ὅλους τοὺς φίλους του εἰς τοὺς κινδύνους καὶ εἰς τὰς σκευωρίας ὅπου τοὺς ἐφρίπτεν αὐτὸς ὁ ἴδιος; ὁμοιάζε τὸν Λουδοβικὸν ΙΔ' ὁ ἀδελφὸς του Δούξ τῆς Λύρηλιας, ὅστις ἐξέθετε μὲν ἑαυτὸν εἰς τὰς μάχας, ἔβαρε δὲ τὰς παρειὰς διὰ ψιμμουθίου, ἐνεδύετο γυναικωδῶς, καὶ μόνον τὰ στολίδια καὶ τὰ κομψὰ φορέματα ἠγάπα; ὁμοιάζεν, ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας, τὸν Λουδοβικὸν III', φιλολόγον ὀλίγον καὶ σχολαστικόν, ἀλλ' ἡγεμόνα ἐχεφρονέστατον, ὁ Κάρολος I', ὁ ποτὲ μὲν γυναικάρεσκος, ποτὲ δὲ φιλόληθροσκος καὶ πάντοτε ἀβουλος; Καί, διὰ νὰ ἐκπνεύθωμεν εἰς τὴν Ρωσσίαν, ὁ ὠραῖος, ὁ γενναῖος, ὁ ἀξιαγάπητος καὶ εὐεργετικὸς αὐτοκράτωρ Ἀλέξαν-

δρος Α', δὲν ἦτο ὅλως ἀντιθέτου χαρακῆρος πρὸς τὸν ἀδελφόν του Κωνσταντῖνον; Τίς δὲν ἤθελε πιστεύσει ὅτι αὐτοὶ οἱ δύο ἀδελφοὶ ἦσαν ἀντιπαθεῖς πρὸς ἀλλήλους; καὶ ὅμως ἠγαπῶντο.

Καὶ σήμερον ὁ ἀδελφὸς τοῦ μέλλοντος ν' ἀναβῆ εἰς τὸν θρόνον ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἀλέξανδρος Β', καλεῖται Κωνσταντῖνος· ἐσφαλμένως ὅμως ἤθελε τις ἐξάξει ἐκ τούτου κακὸν οἰωνόν· διότι ὁ Κωνσταντῖνος, καὶ τοὶ μὴ ἔχων τὸ θελκτικὸν καὶ ἐπιεικὲς ἦθος τοῦ πρεσβυτέρου ἀδελφοῦ του, δὲν εἶνε ὅμως καὶ τραχὺς. Ναὶ μὲν λέγεται ἐπίμονος, ἔχει ὅμως ἔλλογόν τινα ἐπιμονήν, οὐδ' ὅλως μετέχουσαν βαρβαρότητος. Συνειθισμένος ἄλλως τε εἰς τὴν ναυτικὴν δίαιταν, ἐπειδὴ εἶνε γενικὸς ναύαρχος τῶν στόλων τῆς Αὐτοκρατορίας, ἔχει πλειοτέραν ἀνεξαρτησίαν καὶ λαλεῖ ἐλευθερώτερον τοῦ ἄλλου υἱοῦ τοῦ Τσαρου. Τοῦτο ἴσως ἀποκαλοῦσαι Ῥῶσσοι τινὲς ἀπότομον τρόπον. Ὁ Κωνσταντῖνος εἶνε πεπαιδευμένος, ἀνδρείος, γενναῖος· καὶ εἰάν διατηρῆ τι ταρταρικόν, αὐτὸ τὸν καθιστᾷ, ὡς εὐρωπαϊόν, μᾶλλον περισπούδαστον· ἀλλ' εἶνε φιλοδοξότατος κατὰ βάθος, καὶ δὲν ἀνέχεται ὑπ' οὐδενὸς τὴν ἐλαχίστην ὀλιγωρίαν πρὸς τὴν ἀξίαν τοῦ βαθμοῦ του.

Μίαν τῶν ἡμερῶν προσέταξε νὰ τεθῆ ὑπὸ κράτησιν ὁ μέγας Δούξ, ὁ κληρονόμος, ὡς ἀναβάς εἰς τὸ πλοῖόν του χωρὶς προηγουμένως νὰ ζητήσῃ τὴν ἀδειάν του. Παλλάκις δὲ τὸν συνέλαβον ἐξηπλωμένον ἐπὶ χάρτου τῆς αὐτοκρατορίας, καὶ σύροντα μὲ μολυβδοκόνδυλον γραμμᾶς ὀρθοεπικᾶς. Ὅτε δὲ τὸν ἠρώτων τί κάμνεις; — Προσδιορίζω, ἀπεκρίνετο, τὸ μέρος ἐκάστου· εἰς τὸν ἀδελφόν μου τοῦτο, εἰς ἐμέ ἐκεῖνο. — Ἐν γένει ὁ μέγας Δούξ Κωνσταντῖνος, εἶνε εἰς τῶν κυριωτέρων στόλων τῆς Ῥωσικῆς αὐτοκρατορίας, καὶ τὸ ἐξοχώτερον πρόσωπον τῆς αὐτοκρατορικῆς αὐλῆς.

Ὁ ὠραιότερος στολισμὸς τῆς αὐλῆς ταύτης πρὸ πάντε ἐτῶν ὑπῆρχεν ὁ μέγας Δούξ Μιχαήλ, ὅστις ἀποθανὼν ἀρῆκε μνήμην ἀγῆρω καὶ ἀκμάζουσιν μέχρι τῆς σήμερον εἰς Πετρούπολιν. Ἦτο νέος καὶ ὠραῖος, τὸ ἀνάστημα ὀλίγον τι μετριώτερος τοῦ Νικολάου, ἀλλ' ἦθος στρατιωτικώτερον. Ἐφ' ὅλης του τῆς ζωῆς κατεγίνετο εἰς στρατιωτικά· ἐνόμιζες ὅτι, κατ' αὐτὸν, ὅλη ἡ πολεμικὴ τέχνη συνίστατο εἰς τὸν τρόπον τοῦ φρεῖν περιεσφαλαίαν, ἢ τοῦ κομβόνειν στολὴν στρατιωτικὴν· βεβαίως δὲ ἐκκληρονόμησε τὸ ἰδίωμα ταῦτο παρὰ τοῦ πατρὸς του Παύλου Α', ὅστις εἶχε μεταβάλλει καὶ τὸν ἱματισμὸν, καὶ αὐτὸ ἔτι τὸ κάλυμμα τοῦ στρατιώτου. Γνωστὸν μάλιστα εἶνε ὅτι ταῦτα αἰνιττόμενος ὁ Σουδάρωφ, εἶχεν εἰπεῖ ποτὲ· « Πυρόκονιν διὰ τὰ κανόνια, καὶ ὄχι κόνιν διὰ τὰς κάμας· αἱ οὐραὶ δὲν εἶναι λόγχοι. »

Ὁ μέγας Δούξ Μιχαήλ ἦν λοιπὸν πατρώζων κατὰ τοῦτο· ἀλλ' εἰς τὴν αὐλὴν του, καὶ σχεδὸν εἰς τὴν οἰκιακὴν του συναναστροφὴν, εὐρίσκειτο τις ἀξιωματικὸς, ἄνθρωπος εὐφυῆς καὶ ἀστείωτατος, πλὴν ἀμελεῖς καὶ ἀφροντις ὅσον δίδεται, τὸν ὁποῖον ὁ μέγας Δούξ ἠγάπα πολὺ διὰ τὰς εὐτραπέλιās του, ἐν

ὧ ἀφ' ἑτέρου ἐδυσανασχέτει πολλάκις διὰ τὴν ὀλιγωρίαν του. Ὁ ἀξιωματικὸς οὗτος ἦτον ὁ πρῶτον λοχαγὸς Β. . . . μετὰ τοῦ ὁποῖου καὶ συνῆψα σχέσεις εἰς Πετρούπολιν. Μίαν ἡμέραν ἐν καιρῷ θέρους ὅτε ὁ ἀξιωματικὸς οὗτος ἐδισαίκε τὴν φρουρὰν τῆς ἐξοχῆς τοῦ Αὐτοκράτορος, διαβαίνων ὁ μέγας Δούξ ἐντὸς ὀχθήματος ἐξώθεν ἀγροῦ τινος κειμένου ἐκεῖ πλησίον, τὸν βλέπει ἐξηπλωμένον μεταξὺ τῶν χόρτων, καὶ ἐνδεδυμένον ὡς ἡ Ἀφροδίτη τῶν Μεδίκων. Προσέταξεν ἀμέσως τὸν ἠνίογον νὰ ταχύνη τὸ βῆμα, καὶ μόλις φθάσας εἰς τὸ αὐτοκρατορικὸν ἀγροκήπιον, πεζεῖαι καὶ ὑπάγει πρὸς τὴν φρουρὰν· εὐρίσκει δὲ τοὺς στρατιώτας παρατεταγμένους, καὶ τὸν ἀρχηγόν των ἐπὶ κεφαλῆς, φοροῦντα ἀνεπιλήπτως τὴν στολὴν του.

— Πῶς Β. . . εἶσαι σύ! ἠρώτησεν ἐκθαμβὸς ὁ μέγας Δούξ.

— Ναί, ὑψηλότατε.

— Δὲν ἦσα πρὸ μικροῦ εἰς τὰ χόρτα τοῦ ἀγροῦ ἐξαπλωμένος;

— Πιθανόν, ὑψηλότατε.

— Καὶ λοιπὸν πῶς εὐρέθης ἐδῶ;

— Ὑπάρχουν ἄνθρωποι τινες ἱκανοὶ νὰ εὐρίσκωνται συγχρόνως εἰς διάφορα μέρη.

— Ἐστὼ, σὲ συγχωρῶ· εἶπέ μοι μόνον τίτιν τρῶψιν ἔπραξες.

— Μὲ εἶχε φέρει ἕως ἐδῶ ἡ ὑψηλότης σας.

Καὶ τῶντι ὁ εὐσταλὴς ἀξιωματικὸς ἐκ τῆς χλόης ὅπου ἔκειτο εἶχε πηδήσει εἰς τὸ ὄχημα τοῦ μεγάλου Δουκὸς, ὅπισθεν τοῦ ὁποῖου ἀναβάς ἦλθε μέχρι τῆς φυλακῆς· ἕως δὲ νὰ φθάσῃ ὁ μέγας Δούξ εἰς τὸν πύργον καὶ νὰ ἐπιστρέψῃ πεζός, αὐτὸς ἐνεδύθη καὶ παρέταξε τὴν φρουρὰν.

Οὐδαίς τῶν θεραπόντων τῆς αὐλῆς Λουδοβίκου τοῦ ΙΒ' εἰς τὴν Γαλλίαν, ἤθελε τὸ καταρθῶσαι καλύτερον. Καθὼς δὲ οἱ πόδες τοῦ Ῥώσσου ἀξιωματικοῦ ἦσαν ὠκεῖς, οὕτως εἶχε καὶ τὸ πνεῦμα δεξιόν· εἰς πᾶσαν ἐρώτησιν εὐρίσκειν ἀπόκρισιν προσφυῆ, καὶ οὐδέποτε ἠπόρει.

Ἰδοὺ καὶ ἄλλο ἀνέκδοτον περὶ αὐτοῦ τοῦ ἰδίου. Μετὰ τινος ἡμέρας ὁ μέγας Δούξ ἀπήντησεν ἐκ νέου τὸν Β. . . . ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ ἀγροῦ ἐνδεδυμένον ἢ μᾶλλον γυμνόν ὡς καὶ προηγουμένως· θελήσας δὲ νὰ σωφρονίσῃ αὐτὸν προσέταξε ν' ἀναβῆ εἰς τὸ ὄχημά του ὅπως εὐρίσκετο. Καὶ φθάσας εἰς τὸν πύργον, τὸν ἐκλείδωσεν ἐντὸς τοῦ κοιτῶνός του, καὶ προσεκάλεσε τὸν ἀνώτατον διοικητὴν τῆς φρουρᾶς.

— Κύριε διοικητά, λέγει, τί φρονεῖτε περὶ τῆς κοσμιότητος τῶν ἀξιωματικῶν σας καθόσον ἀφορᾷ τὴν στολὴν των;

— Τῆ ἀληθείᾳ, ὑψηλότατε, δὲν ἔχω μέχρι τοῦδε ἀφορμὴν παραπόνων.

— Ἄ! δὲν ἔχετε ἀφορμὴν παραπόνων!

— Μήπως ἡ ὑμετέρα ὑψηλότης παρετήρησε τίποτε;

— Ἄν παρετήρησα! . . . Καὶ συγχρόνως ἦναι ξεν ὀρμητικῶς τὴν θύραν τοῦ κοιτῶνός· ἀλλ' ὧ τοῦ θαύματος! ὁ Β. . . . εὐρέθη ὀρθος, τὴν μὲν

ἀριστεράν ἔχων ἐπὶ τῆς πλευρᾶς, τὴν δὲ δεξιάν ἐπὶ τοῦ μετώπου, ἐν μεγάλῃ στολῇ ἀρχιστρατήγου· διότι ἅμα κλειδωθείς εἶχε σπεύσει νὰ φορέσῃ τὴν στολὴν τοῦ ἰδίου μεγάλου Δουκὸς. Ἐννοεῖται ὅτι ὁ μέγας Δούξ ἐξεκαρδίσθη γελῶν.

Εἶπομεν ἄλλοτε ὅτι εἰς τὴν Ῥωσσίαν ὑπάρχουσι δύο μερίδες, ἡ τῶν ξένων ἢ καὶ γερμανικῆ λεγομένη, διακρινομένη πάντοτε διὰ τὴν περὶ τὸ πολίτευμα αὐτῆς φρόνησιν καὶ ἐπιτηδειότητα, καὶ ἡ τῶν παλαιῶν Μοσκοβιτῶν, παναῦργος, κατακτητικὴ καὶ αὐθάδης. Ὁ Κόμης Νεσελρόδ ἦτο κατ' αὐτοὺς τοὺς τελευταίους καιροὺς ὁ ἀρχηγὸς τῆς μερίδος τῶν ξένων· ὁ δὲ πρίγκηψ Μεντζικῶφ, ὁ πολυθρύλλητος μετὰ τὴν εἰς Κωνσταντινούπολιν τελευταίαν πρεσβείαν του, ὁ μέγας σημαιοφόρος τῶν παλαιῶν Μοσκοβιτικῶν ἰδεῶν καὶ ἀξιώσεων. Ἐβδομηκοντούτης τὴν ἡλικίαν, ἔχει ἀνάστημα μέτριον, τὴν κόμην βραχεῖαν καὶ λευκὴν, τὴν κεφαλὴν μικράν, τὸ μέτωπον ὀστεώδες καὶ πλατὺ, τοὺς χαρακτῆρας τοῦ προσώπου γωνιώδεις καὶ ξηροὺς, τὸ ὄμμα πλήρως γοργότητος· τὸ δὲ βᾶδισμα ὑπερήφανον, ἀλλ' ὀπισθοῦν βαρὺ ὡς τραυματισθεὶς τὸ 1826 εἰς τὴν Βάρναν. Συγκαταριθμούμενος μετὰ τῶν πλουσιωτέρων ἀριστοκρατῶν τῆς Αὐτοκρατορίας ἔχει χιλιάδας χωρικῶν καὶ τόσα ὑποστατικά, ὥστε θεωρεῖται διὰ τὴν ἔκτασιν καὶ τὴν ποιότητα αὐτῶν ὑπέρτερος καὶ τῶν μεγαλητέρων τῆς Ἀγγλίας κτηματιῶν. Καὶ ὅμως ἡ οἰκονομία του εἶνε ἀπαραδειγματίστος· ἐάν τις πιστεύσῃ τοὺς καλῶς περὶ τούτου πληροφορημένους, ἡ οἰκονομία του καταντᾷ εἰς τὸν ἔσχατον ἐκείνου ἔρον εἰς ἃν δίδομεν ἄλλην ὀνομασίαν. Ὁ Μεντζικῶφ, εἰς τὸν ἰδιωτικὸν αὐτοῦ βίον διάγει ὡς παλαιὸς βογιάρος· εἶνε οἰζύθυμος, δεσποτικὸς, δύστροπος, προστάζει ὡς κυρίαρχος, καὶ ὅταν ἡ ὀργὴ ἀνάψῃ τὸ αἷμά του γίνεται τρομερὸς.

Ἀξιοῦσί τινες ὅτι ἐν ᾧ εἶνε αὐλόδουλος τολμᾷ νὰ δίδῃ προσοχὴν εἰς τάσεις τινὰς ἐναντίας εἰς τοὺς σκοποὺς τῆς αὐτῆς. Λέγουσιν ὅτι πολλάκις ἀδιαφορεῖ τί θέλει ἡ αὐλή, καὶ ὅτι εἶναι ἄνθρωπος ἀνεξαρτήτων ἰδεῶν. Ἀγαθὴ τύχη ἐπανέρχεται εἰς τὴν μνήμην του, ἐγκαίρως πάντοτε, τίνος τύπου ἄνθρωπος εἶνε καὶ ὁποῖον ὄνομα φέρει. Διὰ τὴν εὐλάβειάν του ὅμως ταύτην πρὸς τὴν ἀνωτάτην ἐξουσίαν, ἀποζημιούται ἐκδικούμενος τοὺς ὁμοίους του· τοὺς καταπολεμᾷ διὰ τοῦ τόξου τῆς σατύρας, καὶ εἰς τὴν Πητρούπολιν ἀπολαύουσι φήμης πολλῆς εὐφύας, ἀλλ' ὑπερβολικῆς κατ' ἐμὴν ἰδέαν, τὰ τοῦ πρίγκηπος Μεντζικῶφ λογοπαίγνια. Ἐν μόνον ἐκ τούτων, ἀναγόμενον εἰς τὴν πρίγκηπα Τσερνισὸφ φέρομεν εἰς παράδειγμα, ὡς ἀληθῶς εὐφύες.

Ὁ πρίγκηψ αὗτος, Ἀλέξανδρος τὸ ὄνομα, ἐκυρίευσεν κατὰ τὴν ἐκστρατείαν τοῦ 1814 μικρὰν τινα πόλιν τῆς Γερμανίας, καὶ ἡ σύζυγός του ἀδιακόπως ὠμίλει περὶ τῆς πολιορκίας τῆς πόλεως αὐτῆς ὡς ἐκ τῶν μᾶλλον αξιομνημονεύτων. Ἐύρισκομένη εἰς συναναστροφὴν τινα, — Καλέ, ἀνέκραξε, προσποιουμένη ὅτι ἐλησμόνησε, πῶς ὀνομάζεται ἡ πόλις τὴν ὁποίαν ἐκυρίευσεν ὁ Ἀλέξανδρος; — Βαβυλών, Κυρία μου,

ἀποκρίνεται ὁ Μεντζικῶφ μετὰ πολλῆς ὑποκλίσεως.

Ἡ πρὸς τοὺς ξένους ἀποστροφή τοῦ Μεντζικῶφ εἶνε ἡ μᾶλλον δυσεξήγητος τῶν διαθέσεων αὐτοῦ. Κανένα ξένον δὲν δέχεται, ἴσως φοβούμενος τὴν εἰς τὴν Ῥωσσίαν ἐπιρροήν του. Καὶ ὅμως δὲν ἐβλάψαν οἱ ξένοι τὴν Ῥωσσίαν· μάλιστα καὶ ἐδόξασαν τὰ ὄπλα τῆς. Πέτρος ὁ μέγας, ὅστις διέκρινε καλῶς τοὺς ἀνθρώπους, ἀφ' οὗ προήγαγεν εἰς τὸσον ὑψηλὸν βαθμὸν τὸν πρόπαππον τοῦ Μεντζικῶφ πλακουντοποιὸν ὄντα, ἀνέδειξε καὶ τὸν Γενουαῖον Λεφὸρ ναύαρχον, καὶ, ὡς λέγουσι, βασιλέα τῆς Νοβογοροδίας, διότι θὰ ὤφειλε βεβαίως αὐτῷ ὑπερμεγίστας ὑπηρεσίας. Ὁ Φελδμαρεσσάλιος Μύνιχ, ὅστις καταπολέμησε τοὺς Τούρκους, ἦτο γέννημα τοῦ Ὀλδεμבוύργου, καὶ ὁ Λόρδος Κέιτ ἦτο Σκώτος. Ὅλοι οὗτοι οἱ ξένοι δὲν ἐζημίωσαν, φρονούμεν, τὴν Ῥωσσίαν. Καὶ ὁ Ἄγγλος δὲ Ἐλφενστὼν, οὔτε αὐτὸς τὴν ἐβλάψεν εἰς Τσεσμέν. Ὁμολογητέον ὅτι ταῦτα δὲν ἐλαττοῦσι τὸ κλέος τῶν ἀθλῶν τοῦ Ῥωμαντσῶφ, οὔτε κατ' οὐδὲν σμικρύνουσι τὴν ἀγρίαν δόξαν τοῦ Σουβαρόφ. Καθὼς ὅμως οὗτος, ἀφ' οὗ ἐπέρασεν ἐν στόματι μαχαίρας εἴκοσι χιλιάδας κατοίκων, γυναῖκας, παῖδια καὶ γέροντας, εἰς μίαν πόλιν κυριευθεῖσαν ἐξ ἐφόδου, ἠδύνατο νὰ γράψῃ καὶ ἔγραψεν εἰς Αἰκατερίνην τὴν Β' αὐτὸ Ἰσμαήλιον εἶνε εἰς τοὺς πόδας τῆς Αὐτοκρατορίσσης μου, ὁμοίως πρέπει νὰ νικῶμεν ἐαυτοὺς, ἡσάκις δυσκολευόμεθα ν' ἀποδώσωμεν εἰς τινα ξένον τὸ ἐπιβάλλον αὐτῷ μέρος ἐκ τῆς δόξης ἡμῶν.

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ.)

I. M. P.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ ΣΑΜΟΥ

—000—

Ἀγγέλλω ὑμῖν, ὅτι ἐφέτος ἐν διαστήματι τριῶν μηνῶν ἐγένοντο δύο οὐσιώδεις ἀνακαλύψεις κατὰ τὴν Ἀστυπαλαίαν (α) (νῦν Κάστρον) τῆς φιλιτάτης

(α) Ἡ Ἀστυπαλαία κεῖται πρὸς νότον τῆς νήσου Σάμου καὶ πρὸς βορρᾶν τοῦ λιμένος Τυγανέου, ἧς τὰ εἰρημια μάρτυροισι τὴν ἔκτασιν καὶ τὸ μέγεθός τινος καὶ τοῦ φρουρίου αὐτῆς, τὰ τεῖχη τοῦ ὁποῦ, κατ' Ἡρόδοτον Γ'. 54, εἶχον 15 πύδας ὑπὲρ τοῦ ὄρους, τὸ δὲ πλάτος αὐτῶν ἦτο 10 ποδῶν, καὶ εἰς διάστημα 16 ποδῶν ὑψῆτο πύργος, ἐξ ὧν αὐξεται εἰς λεγόμενος νῦν Βιγλίτσα, ὡς καὶ ἔχρη ἐῖρων ὁμοίαν τούτου. Ταύτην ὥκισαν τὸ πρῶτον ὁ Γερμερίων καὶ ὁ Πρακλῆς Ἐπιδαύριοι περὶ τὸ 1130 π. Χ. κατὰ Raoul Robette Γ. III p. 95, ἔτι ἀπεδύθησαν ἐκ τῆς Ἐπιδαύρου ὑπὸ τοῦ Διοφάντου καὶ Ἀργείων. Μετὰ ταῦτα ἀχύωσαν αὐτὴν ὁ Πολυκράτης, ἀφ' οὗ ἤρξατο μετὰ τῶν ἀδελφῶν Πανταχνιάτου καὶ Σιλοσάντου τὴν ἐξουσίαν ἀπὸ τοῦ πατρὸς Διάκου ἐνῶ οἱ Σάμιοι ἐπανηγύριζον τὴν ἑορτὴν τῆς Ἡρας τὸ 537 (Πολυαίν. στρατ. Α'. λγ'). Ἐν ταύτῃ ὑπῆρχε τὸ μέγαρον τοῦ Πολυκράτους (ὁ αὐτὸς ΚΓ') ὑπὲρ ὃ Καλλιγούλας κτελεῖται ν' ἀνεγείρῃ τὸ 37—40 μ. Χ. (Ἐστρ. Ζ'. 13), τὸ ἐξ ἐννεήκοντα